

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-as PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:

Helyben: Félévre 6.— kor. negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— „ negyedévre 4.50 „

Felelős szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Piacz-utca 40. szám. — Telefon 412.

Könyves Tóth Kálmán ünneplése.

Huszonöt éve papja Debrecennek.

Debrecen, május 26.

Csak nem régeből emlékeztünk meg lapunk hasábjain Könyves Tóth Kálmánról, a költő papról 50 éves írói pályafutása alkalmából, most pedig mint debreceni papról emlékezünk, mint oly érdemes férfiúról, a ki már huszonöt éve papja a debreceni református egyháznak.

Egyszerű volt az ünneplés, a mely ma folyt le a presbyterium közgyűlésén. Az érdemekben megőszült, szeretett papunk igazi kálvinista jelleméhez hiven kitért minden hangosabb ünneplés elől.

Huszonhat évvel ezelőtt történt, hogy egy ily tavaszon 1883-ban elfoglalta lelkesi állását a debreceni református gyülekezetben. Élete delén jött Debrecenbe és férfi erejének java részét a debreceni egyháznak szentelte, annak virágzásán munkált egész életében. Számos ércnél maradandóbb emléket emelt magának tetteiben, a melyek bizonyára nagy jelentőséggel bírnak majd Debrecen város történetírója előtt.

Az ősz költő pap tisztelői debreceni lelképásztorkodása 25 éves évfordulója alkalmából jelentős összegű alapítványi összeget adtak össze, hogy ez-

zel fejezzék ki tiszteletüket, szeretetüket. A presbyterium ülésén pedig Dicsőfi József lelkész-elnök üdvözölte a presbyterium nevében.

Huszonöt éve él közöttünk Könyves Tóth Kálmán, huszonöt éve hinti szét Isten igéjét a debreceni hívek szívébe, huszonöt éve küzd, fárad, munkál a ref. egyház és a város előbbhaladásán. Megérdemelte volna a zajos, csillogó ünnepeltetést is, de kitért előle. De azt hiszem, minden fényes ünnepeltetésnél többet ér az a szeretet, a mellyel a debreceni ref. egyház hívei körülövezik szeretett lelképásztorukat.

Politikai hireink.

Wekerle a királynál.

Döntés nem történt.

Budapest, május 26.

Tegnap megpróbált Wekerle Sándor miniszterelnök a közös minisztereknél s az osztrák kormány tagjainál az iránt információkat szerezni, hogy a kibontakozási tervzete iránt milyen a hangulat, ma pedig a királyhoz ment kihallgatásra, hogy az uralkodónak referáljon impresszióiról.

Az audiencia nem járt szerencsével. A válság megoldására nem sikerült megtalálni a kivezető utat. Döntés nem történt a kihallgatáson, mely azonban mégsem maradt talán teljesen eredménytelen. A kihallgatás kapcsán fel-

merült jelekből remélni lehet, hogy a megoldás ideje már nem késhet sokáig.

A kihallgatásról és annak részleteiről egyébként tudósításunk a következő:

Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel sétát tett a városban. Visszatérve a magyar palotába, Vértessy Géza államtitkárral és Skerlecz Iván báró miniszteri tanácsossal dolgozott. A miniszterelnök fél 11 órakor a magyar palotából Schönbrunnba hajtattott, ahol a király 11 órakor kihallgatáson fogadta.

Wekerle Sándor miniszterelnök kihallgatása a királynál egy teljes órát tartott. Déli 12 órakor, amikor Wekerle miniszterelnök a király szobáját elhagyta, Schönbrunnból egyenesen a Ballplatzra hajtattott s a külügyminiszteriumban báró Aehrenthal külügyminiszterrel ismét hosszabb tanácskozást folytatott. A mai legfelsőbb kihallgatáson a válság dolgában, mint a „Bud. Tud.“ illetékes helyről értesül, semminemű döntés nem történt. A kihallgatás csupán a magyar politikai helyzetre vonatkozó jelentéstételre szolgált.

Budapest, május 26.

Wekerle Sándor ma este hét órakor visszaérkezett Budapestre. Az öt megkérdező újságírók előtt kijelentette, hogy a válság megoldásában döntés nem történt.

Budapest, május 26.

Wekerle Sándor politikai körökben kijelentette, hogy a király Kossuth Ferenczet legközelebb kihallgatáson fogadja.

A polgári nábób.

— Alkalmi sorok Suhajda Józsefről. —

Írta: Móricz Pál.

A televény rétiföldből nőtt ki magasra, hatalmasra, erősre a polgári nábób családfája. Mert Suhajda József, az öreg „Suhajda“ az a rendkívüli életember volt, milyenek a mai puhány-világban már nem teremnek.

Az „önerejéből“ való ember. Ki hatalmasabb, mint száz őznek a vérszegény leszármazója, mert ősköre sincs szüksége, hogy boldoguljon, hogy az érvényesülést kiküzdje magának. Vasökle, vasakarata, józanbelátása az első sorába emelik az ilyen embert.

Az immár ravatalán fekvő Suhajda József ilyen ember volt. Vasember volt.

Suhajda Józsefnél sokan csak azt keresték, sokan csak azt becsülték, hogy gazdag, mi viszonyainkhoz képest, mondhatom: — nábóbi ember volt. Kire azonban nem illett a közmondásszerű kifejezés:

— Olyan gazdag, hogy se szerét, se számát nem tudja a vagyonának.

Suhajda József ősmerte a „kondájá“-nak a leghitványabb, malacját is, mert maga keresett mindent, mindent. Ehhez a munkához pe-

dig igazán kiválasztott erős test, erős lélek kellett.

Suhajda Józsefben én a munkásembert becsülöm olyan nagyra, nem a gazdag embert. Mert a gazdagság csak az ő óriási munkaerejének a a gyümölcse volt.

A tiszapolgári, vadréti vadonban vetette meg lábát ez a bölényszerű hatalmas alak. Kezdetben pár ezer holdat bérelt a káptalantól! De, minő bérlet föld volt az? . . . A kiáradt Tisza végig gázolt rajta. Mások vadvizek fakadtak fel az ingoványos föld méhéből. . . A kálások közül kiütte a fűrtet a sötét áradat. Vadruczák ütöttek fészket a buzaföld halmán.

Szilajul zúgott-búgott a nádas. Még a nyájakat, a falkát is sokszor kellett puskával védelmezni a réti betyárok ellen.

Suhajda József az az ember volt, ki földjét, nyáját megbirta védelmezni. Az évtizedeken át vivott hangtalan nagy küzdelmek után teljes lett a diadala. Minta gazdaságot teremtett az elátkozott réti vadonból.

Bizonyal mondom! Suhajda József megküzdött a gazdagságáért, a sikereiért, melyeket sokan irigyeltek is tőle! Akik a küzdelem nagyságát nem ismerték; csak a káprázatos siker nagyságától bódultak meg.

Gyermek koromból még ma is vissza emlékezem egy a „Józi bácsit“ különösen jellemző eseményre.

A kanyargós vizpartján Tiszapolgárról könnyű homokfutó kocsin, saját nevelésű három lóval igyekeztünk ki a kaszibai, messze földre híres Suhajda tanyára.

Az ut mellett gulyavágtá göröngyös föld terült el.

Egyszer csak a kocsink utólért egy tulajdonképp „matyó társaságot.“ Azoknak a kocsijába is három tüzes ló volt fogva. Dalogattak, kurjogattak az emberek. A leghangosabbik legény lassu lépésben hajtotta a lovakat.

Józi bácsi odaszól Dani kocsisnak:

— Dani kerülj elébök.

„Dani kocsis“ közibe csapott a lovaknak. Kifordította a kocsit az utszélre! Mikor már majd a „matyók kocsija“ mellé értünk, a hetvenkedő magyarok is neki bocsátották a lovat. . . Végről is a döcögős, göröngyös utszélen minékünk kellett feladni a versenyt.

Dani megcsendesítette a lovakat. A „matyók“ darabig vigan kocogtak előttünk! De, azután ismét megcsendesítették a lovaikat! Mi nyelhetjük a port. Midőn már vagy negyedjére próbálkoztunk elejbök kerülni és a kötekedést ismét megpróbálták a vidám magyarok! Kocsink a kocsijok mellé ért. Józi bácsi lángvö-

**Kiváló izlésű erős, modern butorok fel-
tűnően olcsó árban szerezhetők be**

GRÓSZ JÓZSEF ÉS PÉTER

cégnél DEBRECEN,
Piac-utca 70. szám.

Az új adótörvény.

Debrecen, május 26.

Az új adótörvények életbe léptetése alkalmával szükségesnek tartjuk olvasóinkat azokkal legalább kivonatolva megismertetni.

(1. *Általános kereseti adóról szóló törvény.*) Ezen törvény a kereseti adó mai négy osztályát egy önálló adónemre tömörítette, mely adó így a tőke és munka egyesüléséből származó gazdasági eredmény adójává lett. — Ezen új törvény szerint az általános kereseti adónak a valódi kereset megadóztatására vonatkozó új rendszerében nagyon fontos újítások vannak, u. m.: a mai 10 százalékos adókulcs 4, illetve 5 százalékra van leszállítva, az elsőrendű életszükségletek fedezésére nélkülözhetetlen összeg adómentesítése, az adóalap megállapításánál az előző évi nyereségnek évenként leendő számbavétele.

(2. *A jövedelem adóról szóló törvény.*) Ezen új törvény a régít teljesen eltérli s helyébe új alapokra fektetett jövedelmi adót hoz be, megállapítja a 800 korona létminimumot, behozza a progressziót az adózásban s azokat, kik eddig a IV. oszt. kereseti adóval voltak megterhelve, ezután a jövedelmi adóval fogja kizárólag megterhelni.

(3. *Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló törvény.*) E törvény az adóketésre nézve lényeges változásokat hoz be. Ezentul ezt az adót a pénzügyigazgatóságok fogják évenként kivetni.

(4. *Tőkekamat és járadékadókról*) szóló törvény. Ez a törvény az eddigi 10 százalékos tőkekamat és járadékadót 5 százalékra szállította le, s a külföldieket is megadóztatja e címen, valamint az árvaszék kimutatandó összes kamattörvény adó alá kerül, végül a katonatiszti házassági óvadék adóját 10 százalékról 2 százalékra szállítja le.

(5. *A házádról szóló törvény.*) A házádró mutatja ma a legnagyobb aránytalanságokat. A házasztályadó legalacsonyabb tétele között 700 százalékgig mehet fel a különbség. E törvény az aránytalanságokat megszünteti, a helyes adópolitikának elveit megvalósítja, amidőn az általános házbéradónak eddigi 15 százalékos kulcsát három fokozatra osztja u. m.: 14., 11. és 9 százalékos kulcsra és ezeknek alkalmazását az egyes helyek lakosságának számához köti, 14 százalékos adókulcs lesz a legalább tizenötzernél kevesebb, de tizezernél több lélekkel

rös arccsal ugrott fel az ülésből. A puskáját is felkapta:

— Megállj! vagy mindj' agyonlőlek te kutya!

En még ilyen hangot, ilyen haragvó jelenséget nem láttam életemben. Három „matyó” is egyszerre kapott a gyepőlőhöz. Az asszonyok sirva fakadtak az ijedségtől és a kihajtott lovak is reszketve állottak meg egy helyben.

Dani eljőbök került. Most már nyelheték a port... Kint a rétségen úgy ismerték Suhajdát, mint aki soha nem szokott hiába beszélni.

*

Emellett a magyaros vendégszeretet, családjának emelése, sok józú, eredeti magyar vonás jellemezték ezt a maga nemében páratlanul eredeti magyar embert. Kiről bátran mondhatnám, hogy egykor a „rétség királya” volt. Vasakaratu, nagy munkás „kis király” a Kasziba pusztán, En azért értem, megértem ennek a „vén sasnak”, sokónk szeretett „Józsi bácsi-jának” tragikus halálát is. A város falai közül régi birodalmába, a rétségbe vágódott vissza a lelke, melynek éltetője a napfény volt! A napfény, melynek élvezésétől akarta megfosztani a sors, a mindnyájunkkal közös emberi nyavalya, ezt a mindhaláláig változatlan vasembert.

biró községekben 11 százalékos — a többi községekben 9 százalékos kulcsot állapít meg ezen törvény. Hogy az a házasztályadó is fenntartsa, a 15000-nél több lakos számláló községekben behozza az adóközeteket s ily módon iparkodik az igazságos adóztatást elérni.

(6. *A földadókataszteri kiigazításáról*) és a földadó százalékának megállapításáról szóló törvény. E törvény az 1875. évi kataszteri munkálatok hibáit s illetve a művelési ágban 30 év alatt beállott változásokat fogja megkorrigálni. Nagyjelentőségű törvény ez azért is, mert a földadó kulcsát 20 százalékra szállítja le a mostani 25.5. százalék helyett.

(7. *A közszolgáltatások egyesített*) kezeléséről szóló törvény. Ezen törvény merő újításokat hoz be. Elrendeli, hogy ezentul a helyhatósági szolgáltatások egyesítve kezeljessenek az állami adókkal. A judicatura ellátára pedig egy új intézményt: az adóügyi bizottságot létesíti. Elrendeli, hogy a helyhatósági pótlékok együttesen szedjessenek be az állami adókkal.

(8. *A közadók kezeléséről*) szóló törvény. Ezen új törvény az adók kezelésénél lényeges újításokat hoz be, nevezetesen a szolgabírák helyett a kir. adóhivatalokat végrehajtási eljárási jogkörrel ruházza fel, az ingatlan végrehajtási eljárást egyszerűsíti és olcsóbbá teszi. Emellett oly új rendelkezéseket tartalmaz, melyek mind azt célozzák, hogy az eljárás egyszerűbb, átlátszóbb, kevesebb munkával járó s jobban ellenőrizhető legyen.

Diplomás proletárok.

Orvosnyomoruság.

Vége az iskolai éveknek és néhány ezer érett és diplomás emberrel több szaladgál Budapesten állás és kenyér után. Hogy a sok szaladgálásnak, cipőkoptatásnak van-e eredménye, az nem mindig bizonyos. Azok a diplomatulajdonosok, akiknek már van állásuk, kétségbeesetten harcolnak az új konkurrens ellen. Az orvosgyetem körlevelet küld az iskolákba, hogy beszéljék le az ifjuságot arról, hogy az orvosi pályára lépjenek, az ügyvédek már évek óta azon igyekeznek, hogy az ügyvédek elszaporodását valamiképpen megakadályozzák, a tanítók és tanítónők pedig — hiszen méltóztatik tudni — ezerszámba pályáznak a fővároshoz, államhoz, anélkül, hogy állást kapnának. Pásztor Mihály „Cifra nyomoruság” című most megjelent könyvében néhány nagyon érdekes fejezetet olvasunk erről a nagyon érdekes és nagyon szomorú témáról. Többi között ezeket mondja az orvosokról:

De nemcsak ügyvéd van több, mint a mennyire szükség van. A tulprodukción mutatkozik mindentűt, a szellemi foglalkozás minden mezéjén. Az orvos helyzete sem különb az ügyvédénél, sőt ellenkezőleg. Budapesten most mindössze ezerháromszáz orvos él a prakszisából. Ebből néhánynak nagy, sőt tulajdonos jövedelme van, egy részének öt-tízezer forint évi jövedelmet hajt a prakszis, a nagyobb része azonban szegény és adósságot csinál. És ez természetes is. Tessék elképzelni, hogy Budapest népének fele betegesítő pénztárak tagja. Ezek közül csupán az „Általános betegesítő pénztár”-nak van 98.449 tagja. A betegesítő pénztárak orvosai 1904-ben 344.311 beteget kezeltek. A két legfontosabb intézet, a poliklinika és a Charité együttvéve 50.000 beteget gyógyítottak. Ezenkívül a kórházakban is 47.000 beteget ápoltak. Ez kerek számba maga 441.000 beteg. A kórházi orvosoknak (egy-két magánprakszissal is bíró főorvoson kívül) és betegesítő pénztári orvosoknak meglehetősen szegényes a fizetésük.

Ezek a rosszul dotált orvosok gyógyítják ezt a csaknem félmillióra rugó, nagyrészt vagyontalan munkást, kereskedősegédet és magántisztviselőt. Azoknak az orvosoknak, akik sem nem kórházi orvosok, sem nem egye-

temi orvosok: azoknak marad Budapest népességének másik kisebbik fele. Csakhogy a lakosság e másik fele sem olyan jómódu, hogy úgy fizethetné az orvost, amint dukál. Amelyik családnál gyakran beteg: ott „házi orvost” tartanak. A házi orvos évi fizetést huz és szomoruan jellemző a mi viszonyainkra, hogy ez az évi fizetés, amelyet csak az év végén, utólagosan kap meg az orvos — negyven forintnál kezdődik. Már most méltóztatnék elképzelni, hogy ennek az orvosnak mutatós lakást, szépen butorozott rendelészobát kell tartani a nehogy a páciensei elriadjanak. Hitelbe veszi, a butort, mellyel a rendelészobáját berendezi és beiratkozik néhány klubba (az is pénzbe kerül), hogy összeköttetéseket szerezzen; zsurot, bálozik és a hozományvadászat minden művészetét kipróbálja, hogy gazdagon nősiülhessen és boldogulhasson. Ilyen a budapesti orvosok helyzete és ezeknek a rossz viszonyok közt élő fővárosi orvosoknak nem vizsgálatás az, hogy a vidéki körorvosok még rosszabbul élnek.

Egy francia lap statisztikát csinált a párisi orvosok jövedelméről. Azt mondja, hogy kétezeröttszáz orvos közül öt-hat van, akinek 200.000 és 300.000 frank a jövedelme. Tíz-tizenöt van, akinek 100—150.000 frank a keresete, százan megkeresnek 40—60.000 frankot, háromszázan 15—30.000, nyolcszázan 8—15.000 frankot, ezerkétszázan pedig 8000 frankon alul keresnek és ebben a csoportban a legnagyobb szerepet játszza a kétes és törvénytelen mesterkedésekből való éledelés.

Hiszen Budapesten is vannak orvosprofesszorok és szanatóriumtulajdonosok, akiknek százezer koronára is fölmege az évi jövedelmük, de a valóság mégis az, hogy a legtöbbször szegény s némely része még a havi kétszáz koronát is alig tudja megkeresni.

A tanári és tanítói pálya nem kecsegtet valami nagy jövedelemmel, mégis tulontul van zsufova ez a két pálya is. Csak tessék megvizsgálni, hogy mikor a főváros száz tanítói és tanári állásra pályázatot hirdet, rendszeren ezer meg másfélezer a pályázók száma. Ezek a számok beszélnek és nagyon szomorú dolgokat beszélnek.

EGYHÁZ, ISKOLA.

A reform. egyház presbiteri ülése.

Néhai Kiss Albert és K. Tóth Kálmán
25 éves lelkesi jubileuma.

Debrecen, május 26.

Ma tartotta a debreceni református egyház presbitériuma közgyűlését Simonffy Imre főgondnok és Dicsőfi József elnöklete alatt az egyház tanács.ermében.

A gyűlésről részletes tudósításunk a következő:

Délután 4 órakor nyitotta meg a gyűlést Dicsőfi József lelkeselnök. — A jegyzőkönyv hitelesítése után áttértek a tárgysorozat tárgyalására.

A presbyterium L. Nagy Bálint presbyter helyét Balogh Ferenc pótpresbyterrel töltötte be. Tudomásul veszi a presbitérium Eröss Lajos püspök meghívását az egyházkerület június 2-ik napján kezdődő közgyűlésére, képviselőül a tanárválasztókat küldi ki. A „Nagyszalontai Arany-Emlék Egyesület” május 23-án tartandó gyűlésére, az Országos ref. tanáregyesület pedig június 1-ső és 2-ik napjain tartandó közgyűlésére meghívta a presbitériumot. A meghívást a presbitérium tudomásul vette.

Somogyi Pál előadó felolvassa az alapító levelet a néhai Kiss Albert és Könyves Tóth Kálmán nevére tett alapítványról. Néhai Kiss Albert és Könyves Tóth Kálmán huszonöt éves debreceni lelkipáztorkodásuk megörökítésére 2648 korona 67 fillért gyűjtöttek a kegyes ada-

Tavaszi öltönyt, felöltőt, színes mellényt legszebben tisztít

HRABÉCZY.

Gyár és főüzlet Széchenyi-u. 42.

Fióküzlet Csapó-u. 28.

kozók. Az alapítvány kamatait a felsőbb leányiskola, vagy tanítónőképző növendéke kapja.

Ezután Könyves Tóth Kálmán üdvözlése következett. Dicsőfi József lelkész-elnök üdvözölte az ősz lelképásztort. Szép beszédében méltatta néhai Kiss Albert és Könyves Tóth Kálmán érdemeit, akik közül az egyik a gyakorlat a terén, a másik az elmélet terén volt valóságos apostol. Rámutat az alapítványra, a mely megőrzi emléküket.

Könyves Tóth Kálmán köszönte meg ezután az egyszerű, szíves ünnepeltetést. Nem pihenni, hanem munkálkodni jöttem Debreczenbe, — mondotta a többek közt. Közeledő halálra gondolva, annak az óhajásának ad kifejezést, hogy távozása után méltó utód építse és védelmezze magyar Sionunk kőfalait. (Éljenés.)

Vetési Béla rendőrfogalmazó 200 koronát adományozott huszonöt éves szolgálata alkalmából az ispotályi ref. templomba beszerzendő harmoniumra. A presbyterium felkérte az adományozót, hogy módosítsa úgy alapító levelét, hogy az adományt a beszerzendő orgona alaphoz csatolják.

A iskolaszék folyó évi 813 számú végzése alapján Varga Béla iparos tanonc iskolai tanítónak a presbyterium 25 koronát kiutalt. Szele György a tanítók és tanítónők államségélyére vonatkozó egyénekenkénti kérvényeket terjeszti be.

A további intézkedés végett a kérvényeket a közigazgatási bizottsághoz teszik át.

A désfalvi ref. leány egyház templomépítésére és a zsarolyáni ref. egyház iskola és lelkészi lak ujjra építésére 20 koronát, a máramarosszigeti ref. főiskola tanintézetének pedig 39 koronát adományozott a presbyterium.

A gyűlés 7 órakor ért véget.

A szobor-bizottság ülése.

Megnyílik a pavillon a közönség előtt.

Debrecen, május 26.

A Kossuth-szobor bizottság ma délután ülést tartott, amelyen a pavillon megnyitása és a műveknek a közönség elé bocsájtása tárgyában határoztak.

Jelen voltak az ülésen Kovács József polgármester elnöklete alatt Aczél Géza, Oláh Károly, K. Tóth Kálmán, dr. Fejér Ferenc, Márk Andre, Körössy Kálmán, ifj. Schwartz Vilmos, Tóth István, dr. Tüdös János, dr. Kardos Albert, Gyürky Sándor, Csáthy Ferenc, Jeney Miklós, Boldizsár Kálmán, biz. tagok.

Aczél Géza főmérnök előterjesztést tett aziránt, hogy mikor nyitják meg a pavillont a sajtó képviselői és a nagyközönség előtt. Ezen előterjesztés szerint először május hó 28, 29, 30 és 31 napjain lesznek a szobrok megláthatók egy korona belépő díj mellett. Junius elsejétől tizedikéig a bíráló bizottság meghozza döntését s ezen idő alatt a belépést a közönség részére nem engedik meg.

A döntés után junius 10-től 19-ig lesznek láthatók a szobrok 50 fillér belépő díj mellett, amely idő lejártá után megtörténik a műnek elszállítása.

A bizottság fel fogja hívni a művé-

szeket, hogy műveiket legkésőbb junius hó végéig szállítsák el, mivel az ott hagyott szobrokért felelősséget nem vállal.

Irodalom, művészet.

Holdsugárnál.

Fehér holdsugár lopózik be hozzám,
Őszzeccsókolni álmatlan nyoszolyám.
Szelid fénye reszketőn ömlik el
S eltölti bódító képekkel
Sajgó szívem, haldokló lelkemet.

Huzzák a cigányok az ablakom alatt,
Siró klarinétból a nóta zokogva — fakad,
Lázás homlokom két kezembe hajtom,
Félig öntudatlan átomban hallgatom
A búbanatos, szivettépő nótát . . .

Húzatja egy bolond szerelmes legény,
S dalol hozzá halkán, bánatosan szegény.
Valami szorítja, fájditja a szívem,
Halavány arcomról pereg le a könnyem
Holdsugaras, fehér takarómra.

Most is az a másik, az a régi kisért,
Ki azt mondta szeret, megért.
. . . Ó, mért oly tüzes lelkem szerelme,
Mért jutsz még most is az eszembe,
Te égő szemü — hazug legény?

Máriássy Lili.

UJDONSÁGOK.

A székely kongresszus.

Ujabb jelentkezések. — Irsay levele.

Debrecen, május 26.

Ritkán kelt valamely esemény olyan nagyarányú érdeklődést, mint amilyen a közeledő székely szövetségi kongresszus iránt megnyilvánul. A közönség szinte átérezve a székelymagyar összefövetel kivételes jelentőségét, a a legélénkebb figyelem közepett, várakozással tekint a nevezetes nap elé. Az érdeklődés kiterjed az egész országra, melynek minden részéről tömegesen érkeznek a kongresszusra való részvételre a jelentkezések. Csak Marosvásárhelyről közel 200 jelentkező van. De egész légióját jelentik az érkezőknek: Budapest, Brassó, Székelyudvarhely, Seps-Szentgyörgy, Székelykeresztúr, Alsórákos, Kolozsvár és más, különösen erdélyi városokból, ezenkívül pedig Romániából, Bukarestből.

Ez a széles méretekben való megnyilatkozás előleges biztosítéka annak az eredménynek, melynek elősegítése érdekében történik a kongresszusnak Debreczenben rendezése. Mind-ebből pedig már is megállapítható, hogy az évezredes Magyarországon székelynek és magyarnak évszázadok óta ezuttal talán első ízben történő közvetlenebb érintkezése nem a hasonló összefövetel keretében fog lefolyni. A két testvérnépnek ünnepnapja is lesz a kongresszus napja. A székelység testvéri fogadtatásra talál a hajduvárosban, melyet különben is történelmi vonatkozásokban gyökeredző érzelmi kötelékek fűznek Erdélyhez.

A kongresszusi programon kívül össze van már állítva az ünnepi program is: fogadtatás a vasutnál, diadalkapu felállítás az indóháznál, a városháza feldiszipése, kirándulás a

Hortobágyra stb. Művészi eseménye lesz a napnak Sándor Erzs, az Operaház országos hírtű művésznőjének lejövetele, aki fellép a kongresszus alkalmából a városi színházban rendezendő székely-estén. Ugyancsak érdekességszámba megy a székely-estén szintén közreműködő székely dalárda, melyet Irsay József országgy. képviselő hoz le Debreczenbe, ki is a daltársulattal érdekesen ismerteti:

Hatvanan vannak — írja a népszerű szerű székely honatya — valamennyi igazi székely góbé, kitűnően fegyelmezett dalosok. Éneklük a Hymnust, Szózatot, székely dalokat és akár operáriát is. Gondoskodtam szóló számokról. Párját hiába keresnétek az Operában.

A székely-estén közreműködnek még: Zilahy Gyula, Solymossy mester, aki az estét rendezi is. Kivülök pedig: Irsay József prologgal, dr. Ujfalussy Géza, aki Sándor Erzsit kíséri zongorán, Nagy András ref. kántor és Rác Károly kiváló cigányprimásunk.

A székely-estre a páholyjegyeket csaknem mind, a támlásszékeknek nagyrészt lefoglalták. Jegyek válthatók Tóth Béla piac-utcai gyógytárában, a kongresszus napján délelőtt 9—12-ig, délután 3 órától az est kezdetéig a színházi pénztárnál.

— **Pártügyek.** A debreceni függetlenségi és 48-as párt, valamint a városi párt ma délután értekezletet tartott, amelyen a holnapi közgyűlésen való álláspontjukat beszéltek meg.

— **Meghalt Suhajda József.** Az elhunyt debreceni polgárról, szabolcsvármegyei nagybirtokosról a következő gyászjelentést adta ki a bánatos család:

Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk felejthetetlen jó férjem, szerető édes atyánk, nagy- és dédnagyatyánk és rokonunk: néhai Suhajda József birtokos, a Hajdumegyei Népbank igazgatósági tagjának és a Debreczeni Hitelbank igazgatósági tanácsnokának folyó hó 25-én, d. e. fél 11 órakor, életének 75-ik, boldog házasságának 52-dik évében, hirtelen történt gyászos elhunytát. Felejthetetlen halottunk földi részei 27-én d. u. 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint, Vár-utca 8-dik számú házunktól, a Szent Anna-utcai temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat pedig f. hó 28-án, d. e. 9 órakor fog az egek urának bemutatni. Debreczen, 1909 május 25. Áldás és béke poraira. Bánatos neje: özv. Suhajda Józsefné szül. Hegedüs Mária. Gyermekei: Mária, özv. Óváry Gyuláné, József és neje. Vilma férjével, Tóth Gyulával. Béla nejevel, Kálmán Herminnal. Unokái: Óváry Elemér. Mariska férjével, dr. Nagy Sándorral. Szeréna. Suhajda József, Lajos és Borbála férjével, Orosz Károlylyal. Suhajda Béla, Olga, Géza és Szeréna. Tóth Emil, Irén, Sándor, Jenő és Piroška. Dédunoka: Nagy Tiborka. Számos rokon nevében is.

— **Kérjük a perselyeket.** A gyermekvédő Liga rendező bizottságának háromszori felszólítása után sem érkeztek be az összes perselyek. A rendező bizottság még egyszer kéri azokat, akiknek tulajdonába a még hátralevő nyolc persely van, a mai nap folyamán délelőtt 9—12-ig vagy délután 2—5-ig a

Az építő-mesterek, háztulajdonosok és asztalos-mesterek

szíves tudomására hozom, hogy szobafestő és mázoló műhelyt nyitottam; — Elválllok lakások rendben tartását és újból festését évi bérletben. Az építésznek és asztalos-mestereknek szívesen állok költségvetésekkel díjtalanul rendelkezésükre. Munkálatok a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kiállításig (rajz v. minta szerint) saját vezetésem alatt készülnek.

A t. közönség szíves pártfogását kérvé, vagyok tisztelettel :-:

Kohn S. Sándor
szobafestő és fénymázoló
Pesti-utca 3. szám.

főispáni titkári hivatalba vármegyeháza azokat beszoigáltatni. Ha e felhívás is eredménytelen volna úgy a rendezőbizottság kénytelen lenne a perselybeszoigáltatás iránt más uton intézkedni.

— **Teljes tanácsülés.** Debrecen város tanácsa ma délelőtt teljes ülést tartott Wessprémy Zoltán elnöklete alatt, amelyen a közgyűlés tárgyait beszélték meg s javaslatokkal látták el.

— **Az utszélről.** Vannak! Vagy mondjuk így: — kerülnek még csizmák, dali magyar emberek.

Medgyessy Feri bátyánk, a nyugalmazott városi számvevő ez a kedves magyar debreczeni uri ember is, már holtig kitart az ősi viselet mellett.

Kezében somfa bottal sétált végig a Péterfiak virágos ákácok alatt.

— **Bátyám!** Mutassa csak azt a botot!

Medgyessy bácsi, a huszárosan, de még régebbi magyar huszárosan pedrett bajszu dali mutatta a gombos botot. Néztém, néztém a botot, hát egy hálósipkás svábképű fej volt ráöntve.

— **Ejnye!** Még az ilyen magyar embernek is német-pofás a botja?

Medgyessy bátyánk elnevette magát.

— Német Miska ez a bot fej . . .

— Ez! Hisz, éppen ez az!

— **Nonó!** Ecsém? Erdélyországból való ez! Az 1848-dik beli ágyugolyósból öntötték . . .

— Hm! csak köhintetem rá.

Medgyessy bátyánk tovább folytatta:

— Van nékem még másik somfa botom is! Azon meg a Magyar Miska feje ékeskedik... azt is a szabadságharckorabeli ágyugolyóból öntötték!

. . . Utána néztém a daliás magyarnak! Ma már nem teremnek többé ilyen emberek a virágos magyar földön. Sőt maoholnap azt sem értjük meg, hogy egyáltalában teremhettek.

Node jól is van ez így! Más világot élünk! S nekünk kell a világhoz alkalmazkodni. Jól van ez így.

— **Az egészségügyi bizottság** ma délelőtt a városháza könyvtárhelyiségében ülést tartott. Folyó ügyeket intéztek el.

— **Borhamisítók italmérő engedelmenek elvonása.** A borhamisításnak és hamisított bor forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló új törvény, a dolog természetéből folyólag, különösen szigoruan bánik e kincstári jogositványok birtokosaival, a kimérőkkel és a kismértékben való elárusítókkal. Ezeket, ha bort hamisítanak, vagy hamisított bort hoznak forgalomba, vagy tartanak készletben, 8 naptól 3 hónapig terjedhető elzárással, továbbá 10 koronától 1000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, végre az italmérő engedelmei föltétlen elvonásával sújtja, kimondván még azt is, hogy az italmérő engedelmet öt éven belül vissza nem kaphatják. A kimérők és kismértékben elárusítók a borhamisítási törvénybe ütköző, kevésbé súlyos kihágások miatt is elveszthetik italmérő engedelmeiket, de ezeknél a kihágásoknál nem kötelező az engedelem elvonása. A pénzügyminiszter most figyelmezteti a pénzügyigazgatóságokat, hogy az italmérő-anyakönyv függeléként vezéssenek nyilvántartást az egynekről, akiknek borhamisítás miatt elvont italmérő engedelme öt éven belül vissza nem adható.

— **A vidéki hírlapírók országos szövetsége** ez évi közgyűlését június 29-én Péter és Pál napján a Balatonon tartja meg és azt most készíti elő az elnökség Ováry Perenc dr. országgyűlési képviselő, a Balatoni szövetség lelkes elnökének buzgó közreműködése mellett. Tulajdonképen e pünkösdi ünnepekre volt már a közgyűlés tervezve, de mivel az ország némely részéből a Balatonhoz való utazás most még időtrábló, be kellett várni a balatonmenti államvasuti fővonal megnyitását, melynél bár még igen sok munka vissza van, június közepére várható, hogy nagyobb idővesztés nélkül tehessek meg a vidéki újságírók az utat Balatonfűre, ahol hajóra szállva, melyet a Balatoni Szövetség ezen időre a hírlapírók rendelkezésére fog bocsátani, magán a hajón tartásuk meg kedvező időjárás esetén a a közgyűlést, melynek programja még csak előzetes megbeszélés stádiumában van, de június első napjaiban mindenesetre végleg megállapítva, közölhető lesz a hírlapírók szövetség tagjaival, akik a balatoni közgyűlés eszméjét élénk helyesléssel fogadták. Annál is inkább, mivel így a hasznost a kellemessel köthetik össze és jól tudjuk, szép számmal vannak kollegáink közül, akik a Balatonban még egyáltalán nem gyönyörködhetnek és ezen alkalmat szivesen használják föl arra, hogy ezen kirándulást megtehessek. Mivel a máv. ezen új vasutja részére propagandára is nagyobb szüksége van, bizonyos, hogy a hírlapíróknak az utazást a Balatonra lehetőleg meg fogja könnyíteni és így egyesületünk ezen évi közgyűlése mindenképen nevezetes és érdekes lesz és a tagok nagyobb részének részvételére számíthat.

— **Huszár bravour!** Nem mindennapi huszárbravurát csináltak a 6. sz. honvédhuszár ezred Érsekújváron állomásozó tisztjei. Csáky Károly gróf kapitány, Samarjay, Tallián és Meisner főhadnagyok és Skublics. Szemere és Sz. Kovács hadnagyok f. hó 15-én reggel 6 órakor nyeregbe ültek és a brigádnak Pöstyénben tartózkodó két tisztje Lubienszky János gróf őrnagy és Scitovszky János kapitány látogatására Pöstyénbe indultak. A tisztiek 9 órai lovaglás után érkeztek a fürdőhelyre. Tiszteletükre este reuniót tartottak a gyógyteremben, ahol a huszárok kivilágos-kivirradtig ragták a csárdást. Am a bravura csattanója csak most következett. Vasárnap délelőtt 10 órakor közvetlenül a reunió után ismét nyeregbe ültek a tisztiek s ugyancsak lóháton tették meg az utat visszafelé is. Kénc órai lovaglás után, este 7 órakor már ismét állomáshelyükön voltak a lovasok, kik a közel 200 km.-nyi utat 18 óra alatt tették meg.

— **Indítvány a csatornázás ügyében.** Dr. Révi Nándor városi bizottsági tag a csatornázás ügyében ma indítványt nyújtott be a tanácshoz, melyet a mai közgyűlés tárgyalni fog. Azzal vádolja a Fried és Adorján céget és az összes cégeket, kik a csatornázási munkálatokra pályáztak, hogy összejásztak az árak megállapításánál a Fried és Adorján cég javára. Kéri a közgyűléstől az erre vonatkozó vizsgálat megindítását. A kérdésben a mai közgyűlés határozni fog.

— **Liga tolvajok.** Mi sem bizonyítja az országos gyermekvédő liga hivatásának szükségességét, mint az a tény, hogy elfásult gyermeklelkek még ezt a marasztott célt is az elsajátítás eszközéül használják fel. Amig nemessziv emberek önzetlenül azon fáradoznak, hogy mennél több fillért juttassanak az elhagyott gyermekek, megmentésére — addig akadnak olyanok, akik rongálják vagy eltulajdonítják a Liga tulajdonát képező tárgyakat. Legyen az jelzőtábla, zászló, persely, vagy bármi, mert mindezeket az összegyűjtött fillérekből kell megtéríteni. A Liga vezetősége arra kéri mindazokat, akiknek tudomásuk van arról, hogy bármely a gyermekliga napokon szerepelt tárgy

van valakinek birtokában figyelmeztesse az illetőt, hogy azt a megyeháza kapusához juttassa el, vagy a rendezőség figyelmét hívja fel az illetőre. Minden jóézésű ember tartozik ezzel a magyar gyermekvédelemnek.

— **Hírlapírói jubileum.** Horkay Elemér, a Kassai Hírlap belmunkatársa f. é. június hó 3-án tartja tizenöt éves hírlapírói jubileumát.

— **Választás.** Baloghy László jegyzőt, mint Dorogról telefonálják, adóügyi jegyzőnek választották meg.

— **Vizsgálati hangversenyek P. Nagy Zoltán zeneiskolájában.** Az új zeneiskola vezetője az intézet tanítványainak egy részével június hó 6-án, 10-én és 13-án hangversenyt rendez. A három vizsgálaton mintegy 60 tanítvány játszik. Június hó 13-án mutatkozik be az intézet 80 tagból álló vegyes énekkara. A részletes programot, az intézet szervezőterébe és besztására vonatkozó rövid tájékoztató kíséretében a napokban küldi szét az igazgató. A hangversenyek az „Arany Bika“ szálló disztermében tartatnak, belépő díj nélkül.

— **A gyermeknap tűzijátéka.** A következő kedves sorokat készséggel közöljük: A pompásan sikerült két gyermeknapnak volt egy nagy hibája és ez hogy elmaradt a tűzijáték. A külső vásártéri közönség szomjuhozván egy már rég nem látott tűzijáték gyönyörűségei után, várt türelmesen a késő esti órákig, de a tűzijáték csak nem jött. Becsapott Letzter! nincs tűzijáték hangzott 10 óra után a vásártéren és bizonyára a jól megérdemeltnek vélt jelzők sem maradtak el e kijelentés mellől. Most aztán kiderül, hogy a Liga rendezőség ártatlan a dologban és nem rajta mulott a tűzijáték elmaradása, ami a következő a főkapitányhoz intézett beadványból kitünik.

Tekintetes

Rendőrkapitány Ur!

Az országos gyermekvédő liga helyi rendezősége ez év május 23-án tervbe vett tűzijátékát a tüzőltő parancsnokság a külső vásártéren nem engedélyezte a környéktüzbiztonsága szempontjából.

Tisztelettel kérjük a tek. rfőkapitány urat, miszerint az elmaradt tűzijátékot tekintve, hogy az ahhoz szükséges anyag rendelkezésre áll 1909. évi május hó 31-én pünkösdi 11-od napján este 9 órakor a nagyerdei korcsolyázó-téren megtartatni engedélyezze.

A tűzijátéka belépti-díj nem lesz szedve.

Debreczen, 1909. május 24.

A rendezőség nevében:

Letzter József.

A híreस्कével bizonyára örömet szerezünk azoknak, akik kíváncsiak voltak a tűzijátéka és az 50 fillér belépti díjjal befizettek. Sőt így azok is gyönyörködhetnek majd a tűzijátékban, akik csak urnába dobott fillérjeikkel áldoztak a magyar gyermekvédelemnek.

— **Szatmári Mór gyásza.** Súlyos vesztés érte Szatmári Mór orsz. képviselőt, a „Budapest“ kiváló felelős szerkesztőjét és a Budapesti Újságírók Egyesületének alelnökét. Édesanyja, özv. Gottlieb Ferenczné hosszas szenvedés után 88 éves korában meghalt Nagykárolyban. Az áldott szívé matrónat mindenki tisztelte és szerette s halála őszinte, mély részvételt kelt az egész városban.

— **A nap halottai.** Az állami anyakönyvi hivatalban a tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be: Gyarmati Imréné ref. 68 éves, Juhász István ref. 14 éves, Lakatos Sámuelné ref. 38 éves, Snhajda József r. kath. 73 éves, Horváth István ref. 5 napos, Székely József r. kath. 5 hónapos.

— **Helyreigazításul.** Vettük a következő sorokat: Említettük tegnap, hogy a mai közgyűlésen a legnagyobb érdeklődés fog megnyilvánulni a választások iránt, már csak azért is, mert a vízművek felügyelői állására igen sok debreczeni ifju pályázott. A debreczeni pályázókat egyenként bemutatunk lapunk olvasóközönségének erre vonatkozó tegnapi cikkünkben. Kimaradt azonban közülök Nagy Elek, a debreczeni kollegium hírneves történettárának fia, Nagy Ervin, aki most a bécsi Wertheim-

gyár gépészmérnöke, nagy képzettségű szakember s a ki több külföldi gyárban szerzett gyakorlatot s több európai nyelvet beszél. A kiváló képzettségű mérnöknek szintén a debreczeni ifjak soraiban van szép kilátása az esetleges megválasztásra.

— **Az Arany Bika Mulató** páratlan sikerű májusi műsora már csak pár napig lesz látható. A műsor elsőrendű voltát semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az eddigi előadások alatt a nézőtér mindig megtelt előkelő közönséggel, mely sokat tapsol Virágvölgyi, Békefi, szubretteknek. Pápai, Bodrogi a két kiváló komikus, Mac Turc komikus zsonglőr, a két Rewellss kacagató nyújtó mutatványai, Vaze and Millward néger trio valamint a műsor többi elsőrendű számai nagy tetszést és tapsokat aratnak.

— **Dalestély Konyáron.** A konyári dalárda f. hó 30-án pünkösd első napján a konyári sóstó-fürdőn jótékony célú táncmulatsággal egybekötött „Dalestélyt” rendez a következő műsorról: 1. Inzurgensek riadója: Éneklí a dalárda. 2. Komoly szavaltat: Elődjá Nagy Lajos ur. 3. Magyar népdalok: Éneklí a dalárda. 4. Szavaltat: Elődjá Hajdu Zsuzsika k. a. 5. Népdalok: Éneklí a dalárda. 6. Komoly szavaltat: Elődjá V. Szalai Gábor ur. 7. Népdalok: Éneklí a dalárda. 8. Vig monológ: Elődjá Konta Mariska urleány. 9. Magyar népdalok: Éneklí a dalárda.

— **Székrekedésben** szenvedők 3 évökánál **Ferenc József**-keserűviz naponkénti használata által csakhamar rendszeres bélműködést érnek el. Még a legmakacsabb bántalmaknál is gyorsan, biztosan és enyhén hat. — A **Ferencz József**-keserűviz-források igazgatósága Budapesten.

— **Nagy Endre kabaréja Debreczenben.** A közeli napokban nagy élvezet vár a debreczeni közönségre. A szellemességéről híres Nagy Endre jön le teljes kabaré társulatával három előadásra hozzánk. Előadásait Junius 1—3-ig tartja meg a Royal szálló nagytermében, amidőn is egész téli repertoírját előadja. Jegyek előre válthatók a Hegedűs és Sándor cégnél, Kossuth-u. 11.

— **Németbirodalmi nevelőnő** német, francia és zongora tanításra alkalmazást keres Metzler Lujza Nagyvárad Akadémia-u. 2.

— **Eladó ház.** Varga-kert, szoboszlói uton 3 szoba, kamara, veranda, pincze, nagy körülkerített gyümölcsös, jó vízzel kuttal. Rögtön átvehető. Bővebbet ugyanott.

— **Haszonbérbe kiadó** 101 kat. hold kaszálló a Bánkon, a Ludashoz közel. Értekezhetni a tulajdonosnál Rákóczy-u. 25.

— **Tajtékpipák,** acélhangu hermonikák, cipők, csizmák, kézi és ládakofferek és piaci táskák a legolcsóbb árban szerezhetők be a „Munkás bazár”-ban Bádogos-utca 4. szám.

— **Eladó 2 angol faagy sodrony** betéttel és egy zongora. Értekezhetni Györffy Aladárnál Hátvan-utca 2.

— **Valódi angol és solingeni acél zsebkések, ollók, borotvák, borotváló készülékek és kellékek beszerzésére legjobban ajánljuk Mentze Henrik áruházát Kossuth-utca 4-ik szám.**

— **Uraktól levett ócska ruhákat** igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Debreczen Bádogos-utca 1.

— **Megérkeztek az újtöltésű zseb villany lámpák** Mentze Henrik áruházában, Kossuth-u. 4. szám.

— **A legjobb ízű aromás pörkölt kávé** Félegyháznál kapható. Villanyüzemű kávé pörkölte a kirakatban Piacz és Miklós-utca sarkok.

— **Junius 1-től két hétre** egy butorozott szoba kerestetik. Czim a kiadóba.

Mi az ujság?

— **Érdekesebb esetek mindenfelől.** —

Budapest, május 26.

Zeppelin léghajója.

Friedrichschafenből írják: Zeppelin gróf ma felszállt újra elkészített léghajójával s rövidebb utat tett.

A szabadkai gyilkosság.

Szabadkáról táviratozzák: A Haverda féle gyilkosság ügyében kevés változás történt. Sem a szabadkai, sem a budapesti rendőrség máig kinyomozni nem tudta azokat, akiket Klein állítólag alibi tanukul akart megszerezni. Jánossy vallomásának sok részletéről derült ki az, hogy ez a tényeket nem fűdi. Costan vizsgálóbíró Jánossyt újból csak akkor hallgatja ki, ha a rendőrség nyomozásai pozitív támpontot nyújthatnak. A vizsgálóbíró ma újból kihallgatta Haverda Mariskát, de ma sem mondott mást, mint amit eddig vallott. Átkozta Vojthát és Jánossyt, akik őt a romlásba hajszolták. Lehetségesnek tartja, hogy Jánossy a gyilkos, de kizártnak, hogy Vojtha bűnrészes. Ismételten hangoztatta ártatlanságát és kérte szabadlábra helyezését.

Míg Haverdával és Jánossyval senki nem törődik, addig Vojtháról édesanyja és édesapja és nővére naponként tudakozódnak. Vojtha édesanyja, egy törődött öreg és nagyon szegény asszony, aki rokonsága támogatására van utalva, kizártnak tartja fia bűnösségét. Elzalogosította még az ágyneműjét is, hogy fiának ne kelljen rabkoszton sinylődni.

A budapesti rendőrség nyomozza azt a csősz, aki Vojthát a Hűvösvölgyben revolverrel lövöldözni látta, de ráakadni még mindig nem tudott. A nyomozást folytatják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Panamázással megrágalmazott lapszerkesztő.

A körjegyző, a fűszeres és a potya-jegyek.

Debrecen, május 26.

Érdekes ügy tárgyalását kezdte meg ma a debreceni esküdtbíró. Az ügyben vádlottként Szabó Dezső csalánosi körjegyző és Kovács Lajos Szatmárnémeti fűszerkereskedő szerepelnek, a vádló pedig Simkó Aladár nagyváradi lapszerkesztő. A körjegyző és a fűszeres nyomtatvány útján elkövetett rágalmozás vétségével vannak vádolva. — És pedig azért, mert a „Nagyváradi” című lapban ez év február 19-én azt irták Simkó Aladáról, a „Közérdek” szerkesztőjéről, hogy vasuti jegyekkel kereskedik, illetve, hogy a lapja útján szerzett vasuti jegyekkel panamázik. Azokat illetéktelen egyéneknek pénzért eladogatja.

Az ügy tárgyalásán Oláh Miklós bíró elnököl, szavazó-bírák: Hoffmann József táblabíró és Bernáth Kálmán. A főmagánvádló képviselője Szabó Albert ügyvéd Nagyváradból.

Esküdtékül kisorsoltattak: Mandel Zsigmond, Csapó Herman, ifj. Csobai Hermann, Somogyi Péter, Győrösi György, Borsi Károly, Kain József, Takács Ferencz, Szigeti Gábor, Bozók Mihály, Erdei Mihály és Korcsmáros Ferencz; pótesküdt: Harsányi Gábor.

A tárgyaláson több tanut hallgattak ki, a kiknek vallomása sok tekintetben a vádlottak mellett szól. A bizonyítási eljárás azonban csak

holnap délelőtt nyer befejezést, melynek végeztével a vád és védelem két versenyre az igazságszolgáltatásért a különös ügyben. Ítélethezatal a déli órákban várható.

§ Borbély Kálmánét elitették.

Két és félnapi tárgyalás után ma hozott ítéletet a debreceni esküdtbíró Borbély Kálmáné, a férjgyilkos kabai asszonnak szenzációs bűnyűgyében. Az ügyben a vád- és védbeszédek már tegnap délután elhangzottak. Ma délelőtt az esküdtek kitanítására került a sor. Tíz óra után vonultak vissza az esküdtek tanácskozássra. — Körülbelül egy óra múlva meghozták a verdikét, mely szerint a vádlottat az elkövetett bűncselekményben bűnösnek találták. — Az esküdtek igazmondása alapján a törvényszék rövidesen kihirdeti az ítéletet. Erős felindulásban elkövetett szándékos emberölésért 3 évi fegyházra ítélte Borbély Kálmánét. A büntetésből kitöltöttnek vettek 1 hó és 21 napot a vizsgálati fogsággal.

A vármegyéből.

* **Betörték a gőzmalomba.** Hajdubagason K. Szabó Zsigmond gőzmalomába még március havában betörték és onnan ismeretlen tettesek 2 zsák darát elloptak. A csendőrség kinyomozta, hogy a tettesek Tokaji Sándor, Szabó Lajos, Papp Imre és Keserű István voltak. Az ügyészség Tokaji Sándort, Szabó Lajost, Papp Imrét lopásért, Keserű István pedig orgazdaságért fogja őket elítélni.

* **Eltűnt zsebóra.** Dávid Ignác nagyszalontai lakosnak egy 4 korona értékű zseboráját ismeretlen tettes Adámné Késes-utcai szállásáról elloptott. A rendőrség megindította a nyomozást.

Olvasóink köréből.

A vízmű felügyelő.

Valahányszor valamely állás betöltéséről van szó, sűrűn emlegetik a képesítést. Így van ez esetben is, midőn a városi vízmű felügyelő állás betöltése van napirenden.

Bár a meghirdetett pályázat és a megalkotott szabályrendelet gépészmérnöki vagy mérnöki oklevél bírást írja elő: sokan egyedül a gépészmérnöki, mások ismét egyedül a mérnöki oklevelet hirdetik üdvözítőnek.

A dolog lényege pedig az, hogy közfellegőségre szerint mindenkit arra kell képesítenek tartani, amit tanult s amiről bizonyítványa van.

Utána nézve a dolognak, a műegyetem tanrendjéből és szervezeti szabályzatából világosan megállapítottuk azt, hogy a Vizépitést, melynek egyik fejezetét a városi vízvezetékek és a városok csatornázása is képezi, a műegyetemen egyedül a mérnökök tanulják. A műegyetem többi szakosztályain, nevezetesen: az építési-, a vegyész- és gépészmérnöki szakon ezen tudománynak egyetlen betűjét sem adják elő.

Igaz ugyan, hogy a városi vízműveknek egyik fontos része a szivattyú-telep is, de tévednek, akik azt hiszik, hogy ennek a felügyelete is feltétlenül gépészmérnöki teendő.

Maga a gyakorlat is bizonyítja, hogy a legnagyobb szivattyú-telepek kezelését és fel-

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható fűványvisekesegekben vagy a Szinye-Lipőci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 8.

Globin

a legjobb crème czipők

tartós fényesítésére, a bőrműveket puhítja és hosszú időre megóvjaa. Mindenhol kapható.

ügyeletét nem gépészmérnökök, hanem mérnökök teljesítik s e tekintetben elég az ármentesítő társulatokra utalnunk, hol tudtunkkal kivételesen is alig alkalmaztatnak gépészmérnökök s mégis minden a legszebb rendben folyik.

A gépberendezésekben előálló kisebb hiányok javítását végzik a telep gépészei, a nagyobb dolgokat — már csak a műhely elégtelensége miatt is — gépgyárak utján kell póltatni.

A vízművek tervezése és építése, mondhatjuk, kizárólag mérnöki feladat. A vízművekhez szükséges gépeket és vas alkatrészeket a gépészmérnökök termelik s ezeknek a beépítése is legnagyobb részben az ő feladatuk.

Mint ahogy azonban az építés nem házi-
lag, hanem vállalati uton történik: a városi vízmű felügyelőnek tulajdonképpen az ellenőrzés a legnagyobb feladata, annál is inkább, mert a m. kir. közegészségügyi mérnöki hivatal által készített tervekről föltételezhető, hogy azok a művek létesítésére minden tekintetben kimerítő utasításokat tartalmaznak.

Tehát főleg arra kell vigyázni, hogy a tervek a legnagyobb hűséggel hajtassanak végre.

Nincs kétség arra nézve, hogy bármelyik oklevéllel rendelkező mérnökember kellő gyakorlat mellett megfelelő módon betöltheti a vízmű felügyelői állást; de az sem szenvedhet kétséget, hogy — különösen az építés tartamára — sokkal több a mérnöki — mint a gépészmérnöki teendő. T.

Debreceni piaci árak.

— A vásárfelügyelőség jelentése. —

Az 1909. évi május hó 25-én megtartott heti vásárok árai:

	K f.	K f.
Buza	28.—	28.60
Kétszeres	27.80	—.—
Rozs	19.—	—.—
Árpa	16.40	—.—
Zab	17.—	—.—
Tengeri szemes	15.—	—.—
Csöves	—.—	—.—
Köles	—.—	—.—

100 kg.	K f.	K f.
Szalonna sós	136.—	140.—
Szalonna új	134.—	136.—
Háj	140.—	148.—
Zsír	152.—	—.—
Kihasított sertés	—.—	—.—
Sertéshus	—.—	—.—
Széna	11.—	10.—
Széna 100 kg. II. r.	10.—	9.60

TÁVIRATOK.

Az önálló bank mellett.

Temesvár, május 26. Az itteni függetlenségi és 48-as párt pünkösdi másodnapján gyűlést rendez, melyen állást foglaloznak az önálló bank mellet.

A milliós pör vége.

Budapest, május 26. A törvényszék ma a milliós végrendeleti pörben ítéletet hozott. Mind a hat vádlottat bűnösnek mondta ki. Battikot, 3 évi és 6 havi, Battiknét három évi, Krudy Ferencet 2 év és hat havi fegyházra, Krudy Gyulát és Landau Samut egy év és hat havi börtönre ítélte. A végrendeletet hamisnak és érvénytelennek jelentette ki. Az összes elítéltet letartóztatták.

Letartóztatott képkereskedő.

Budapest, május 26. A budapesti rendőrség az ügyészség megkeresésére letartóztatta Molnár Zsigmond képkereskedőt. Azzal van vádolva, hogy a technológiai iparmúzeumot nagyobb összeggel megkárosította s több berlini gyárostól képeket csalt ki.

Öngyilkos uriaszony.

Kaposvár, május 26. Bein Pál tekintélyes kaposvári polgár neje, ki már a múlt héten öngyilkossági kísérletet követett el, ma revolverből hatszor magára lőtt és meghalt.

A váci képviselőválasztás.

Vác, május 26. A mai képviselőválasztáson Mildényi 1271, Prestly 1269 és Tarcai 2 szavazatot kapott. — Mildényi és Presly között pótválasztás lesz.

Az államvasuti igazgató nyugdíjban.

Budapest, május 26. Beavatott forrásból jelentik, hogy Ludvig Gyula, az államvasutak elnök-igazgatója, kinek a király a Ferencz József-rend nagykeresztjét adományozta, május végén hagyja el állását és június 1-én bucsuzik a tisztviselői kartól. A kormány egyrészt, egyrészt tekintettel a kabinet lemondására, másrészt az államvasutakról tervezeti szervezeti reformra: egyelőre nem tölti be az államvasuti elnök igazgatói székét, hanem Marx miniszteri tanácsos végzi ideiglenesen az elnöktisztviselői teendőket.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 26.

Buzakinálat mérsékelt, véteikévd tartózkodó. Bágyadt irányzat mellett jelentéktelen forgalom 10 fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonanemek közül zab szilárd, a többi nyugodt. Idő: változó.

Buza májusra	—.—
Buza októberre	13.26—27
Rozs májusra	—.—
Rozs októberre	10.26—27
Zab májusra	—.—
Zab októberre	7.78—79
Tengeri májusra	7.84—85
Tengeri júliusra	8.—01
Repce augusztusra	15.40—50

Regény-csarnok.

98. Regény.

A nagy rejtély.

A bájos rokon egy lap papirozt vett fel az asztalról és azt átnyújtá anyósomnak.

„Az ur ir!” mondá e sajtáságos lény elfojtott susogással, mintha maga, az a szó „az Ur!” remegésbe ejtené. „Olvassa el, és maradjon vagy távozzék, a mint tetszik.”

Egy láthatatlan oldalajtót nyitott fel, mely a képek egyike által rejtve volt, s azon keresztül mint a kísértet eltűnt, bennünket egyedül hagyva a nagy előcsarnokban.

Macallanné az olajlámpához közeledett s annak gyér világításánál szemügyre vette a papírlapot, mit a nő kezébe adott. Én anyósomat követve tartózkodás nélkül, vállán keresztül néztem. A papíroson pompás, határozott kéziratban néhány szó volt írva. Rám ragadt-e már a ház levegőjéből a benne uralkodó örűtség? Vagy csakugyan írva láttam-e magam előtt e szavakat?

„Figyelmeztetés. — Végtelen képzeletem munkálkodik! Hősök alakjai tűnnek fel előttem. Feléleszttem magamban az elköltözött nagyok szellemét. Agyam forr fejemben. Mindazok, kik az említett körülmények alatt megzavarnának, ezt csak életük veszélyeztetésével tehetnék.”

Dexter.

Macallanné gunyoros mosolyával nézett hátra felém.

„Még mindig kívánod, hogy bemutassalak neki?” kérdé.

A kérdésben rejlő guny felébreszté büszkeségemet. Elhatároztam, hogy nem ieszek az első, ki enged.

„Nem, asszonyom, ha életét veszélyeztettem általa”, feleltem kissá dacosan, a papírra mutatva, mit anyósom még mindig kezében tartott.

Anyósom visszatért az asztalhoz s féleltre sem méltatva, letette a papírlapot. Azután egy boltozatos mélyedés felé közeledett, mely a terem jobbán volt látható s melyen tul, széles tölgyfa lépcsőt véltem észrevenni.

„Kövess,” szolt Macallanné, a sötétben felmenve a lépcsőn. „Tudom, hol található Dexter.”

Folyt. köv.

Szerkesztői üzenetek.

Özv. V. Kálmánné. A kérdézet dologban méltóztassék *Neugeboren Emil nagyszabeni lapszerkesztő* urhoz fordulni, aki készséggel szolgál felelettel a Nagyságod kérdéseire. Mi évek óta nem foglalkoztunk ezzel a kérdéssel s így részünkről hosszadalmas volna felkeresni és feleleveníteni a régi összeköttetéseket.

Katholikus asszony. Nagysád azt a kérdést intézi hozzánk, hogy miért nem foglalkoztunk a Szent-Erzsébet-egyesület „Amatőr festő- és fénykép-tárlatával”, mely ma nyílt meg? . . . Egyszerű a válaszuk, minket idáig arra sem érdekesítettek, hogy egyetlen értekezletre meghívjanak! Sőt az ilyenkor kiadni szokásos hivatalos értesítéseket sem küldték be hozzánk! Már pedig azt önértetünk, újságírói izlésünk tiltja, hogy az ilyen dolgokban feltűnően előtérbe tolt laptárs után kullogjunk. Hogy azután ami felfogásunk téves, hogy az Erzsébet-nőegyesületnek érdeke kívánja inkább egyik lapnak előretolását a többivel szemben, azt mi most már nem firtatjuk. Egyszerűen leszögezzük ezt az ismételt előfordult tényt s mivel a tárlat ugyis nyilvános, majd ott szerzett tapasztalatainkat közreadjuk! Ezen kijelentéseinkből is megítélheti Nagyságos asszonyom, ha felekezeti elfogultságról, vagy ha kicsinyes üzleti kapzsiságról szó lehet, ez nem a mi részünkről forog fenn. S mi igazán nem tehetünk róla, ha eddig Szent-Erzsébet rózsáinak csak a tüskéit élveztük?

K. L. Szivesen nyitunk teret még az ösmeretlen költőknek, az ifju poétáknak is, ha némi tehetséget tapasztalunk náluk. De, már megbocsásson, önképzőkori „zengedezmények” leadásával nem terheljük olvasóinkat. Midő az Ön beküldött költeményeit jóindulattal elolvastuk, szinte nem mondhatunk mást, hogy az igazi nagy érzéseket még nem váltotta ki a kegyed lelkéből az élet. Azért a nyorradfetékre várhat még kegyed, mi nem vagyunk berendezve poétaköltetésre.

Sz. Sz. J. Költeményeit megkaptuk és megkaptuk és megdöbbsentünk ennyi tévelygéstől, ennyi önhittségtől. Pedig a „Tavaszbredése” prologusával bizonyosságát adta, hogy a kegyed lelkében tiszta érzések is szunnyadoztak. Miféle szándékból gázolhat tehát a szertelenségek, az izléstelenség sarába? Az már többé nem is mulatságos, de megdöbbsentő, amit kegyed a költészet terén művel? Szálljon magába! Ne képzelje magát királynak, még a „tévedések Nagy királyának” sem! Hanem beszéljen úgy, ahogy egyenes magyar lélekhez illik, akkor megértjük egymást! Ekkor nem leszünk arra kényszerítve, hogy borzongva dobjunk félre a költeményeit, melyekkel még kötetének ismertetése kapcsán foglalkozni óhajtunk! Mivel kívánjuk, hogy az értelmetlen és elfajult képzelgések világából, rögeszméiből kiszabadítsa magát és legalább is azon a tiszta, kedves, színes hangon és érzésekkel dalolgasson minékünk, mint a „Tavaszbredésében” élveztük. Ezeknek előrebocsátása után ugy-e természetesnek fogja találni, ha most beküldött verseiből sem közlünk egyet sem?

DEUTSCHNAL MINDENKOR FRISS

uradalmi vaj, tea vaj,
liptói turó kapható.

Piacz-utca Főposta mellett.

TÁTRA-LOMNICZ

m. kir. kincstári gyógyfürdő és üdülő-telep.

Elsőrangú szállodák. Kitűnő konyha. villamos világítás. Vízvezeték.

Csatornázás. Gondozott park. Kényelmes sétatutak. Bérlehető fogatok és automobílok.

Lövorsenyek. Tennisz. Golf. Galamb-lövészet. Vadászat. Halászat. Zene. Hangversenyek. Előadások.

Modern vizgyógyintézet. Nagy fedett uszócsarnok.

Vasutállomás. Posta. Távirda. Interurban telefon.

Kimerítő prospektussal és felvilágosítással készséggel szolgál

2926 a fürdőigazgatóság.

Tátra-Lomnicz **Gundeí Károly**

(Szepesm.) igazgató.

Eladó házhelyek!

A vasuti gépjavító műhely közelében a vámospércsi országút mentén fekvő ugynevezett Nyilas-telepen

házhelyek

valamint felépített munkás lakások kedvező részletfizetésre örök áron kaphatók.

Értekezhetni lehet Dr. Márton Kálmán ügyvédnél Piacz-u. 44. szám. Ujfalussy-ház.

Telefon 5.

Telefon 5.

Aratógépeket,

kévekötő, marokrakó és fűkaszalókat a legteljesebb felelősség és kedvező fizetési feltételek mellett szállít olcsóbban, mint bárhol

BAGI ISTVÁN

gazdasági gépműhelye és gépraktára

mint szakértő iparos díjmentesen felszereli és munkába állítja. Ajánlja továbbá saját találmányú szántóvető tengeri-gépeit csekély 25 koronáért darabonként és általában a legolcsóbb bevásárlási forrás gazdasági gépekben.

Tisztelettel: **Bagi István**

2266

Kaba.

Tessék ajánlatot kérni.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappannával

tisztítsunk. Ez szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondossággal szükséges tisztítani.

SARG-60
KALODONT
Filter LEGJOBB FOG-CRÉME

A „Debreczen“

motorerőre berendezett nyomdája

Kandia=utca 15. szám alatt.

A legujabb technikai eszközökkel szereltetett fel.

Modern gépek, új betűk s minden más eszköz rendelkezésre áll ahhoz, hogy a nyomda művészies és izléses nyomtatványokat állíthasson elő.

Elvállal könyvek, levélpapír, boríték, eljegyzési értesítők lakodalmi és báli meghívók s minden a nyomdai szakmába vágó munkálatoknak művészies és izléses előállítását.

Megrendelések a nyomdában és a „Debreczen“ kiadóhivatalában (Piacz-u. 40. szám) eszközölhetők.

Minták, árjegyzék s költségvetés díjtalan.

A „Debreczen“ nyomda.

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	} 1 szelvény	7 korona.
3.10 m. hosszú		10 korona.
teljes férfiruhához		12 korona.
(kabát, nadrág és mellény)		15 korona.
elegendő csak		18 korona.
	1 szelvény	20 korona.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 K.-ért, szintegy felöltőszövetet, turisztólónt, selyemkamagart stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztgyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, amelyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahü, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Eladó birtok.

Egy 25 holdas fencsikai (kaszáló fekete homok talaju)

eladó.

Értekezhetni lehet: **Dr. MÁRTON KÁLMÁN** ügyvédnél,
Piac-utca 44. sz. a.

Legujabb Szövetek,

Sima és mintázott női kosztüm és divatkelmékből

gyönyörű választékot tartunk.

Angol- és francia bluz szövetek a legujabb kivitelben.

Divatos blouz selymek, a legelőkelőbb beszerzési forrásokból.

Fekete és színes napernyőkből, remek választék. 2980

Allandó nagy raktár fekete gyászkelmékből.

SZABÓ LAJOS FIAI.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasabb szer a

Mollitergin,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdeségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a kézörösséget. Az eldurvult, kirepedezett ésszelkifujta arcot vagy kezét, a legrövidebb idő alatt fehérré és puhává teszi! Poudre alá is igen ajánlható!

Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“-hoz
Debreczenben, Főpiac 31. sz. alatt,
2853 a városházzal szemben.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Mosó kelme ujdonságok

Zefir. Batist. Ottomán-vászon.

.. Kreton. Voile de laine ..

!!! óriási raktára !!!

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szabadalm. kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár
BUDAPEST, VII., SZÖVETSÉG-UTCA 37-İK SZÁM.

Megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőt létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzéseivel — közvetlenül felkereshesse

SCHWARTZ R. Debreczen

DÉGENFELD-TÉR 8. SZÁM

vette át a képviselőt és a gyár rendes áraiban vállalja az uri-, női- és gyermeköltönyök, díszítő és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke és végárak, szőrmék stbiek vegytisztítását és festését.

Ugyszintén ágytollak tisztítását és fehérenmüek mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áraitól, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőt és számos megbízatást kér a

KOVALD PÉTER ÉS FIA cég.

A nagyerdei hidegvizgyógyintézet

f. évi április havában megnyílt.

Intézeti és fürdő-orvos **Dr. Szász Adolf** (lakik Piacz-u. 59. sz.)

A vizgyógyintézet látogatói a vizgyógyintézet orvosa, vagy más orvos rendelvénye alapján vehetik az intézetet igénybe s a rendelvény a fürdőszolgának átadandó.

A vizgyógyintézet délelőtt 5—¹/₂9-ig, délután ¹/₂5-től ¹/₂8-ig férfiak, délelőtt ¹/₂9—12-ig és délután 1—¹/₂5-ig nők által használható. Ugyanott reggel 5 órától este 7-ig kádfürdő, hétfőn, szerdán és pénteken nők, egyéb napokon férfiak által használható gőzfürdő áll rendelkezésre.

A fürdő felügyelőség.

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉK!

Magyar ásványviz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Egy liter víz ára palackcsere mellett:

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Fökut, az ásványvizek királya
köszvény ellen
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyuviz
Baross, vesehaj ellen

Borhegyi, húgyhajtó
Beholti, üdítő viz
Előpataki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légsőhurut ellen
Hargitaligeti, üdítő ital

Horgász, étvágygerjesztő
Kászónfökut (Salutaris) jód és lithium
tartalmu
Répáti, égvényes ásványviz
Székely-Selters, idült gyomorhajok ellen
Sztójka, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványviz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Hejyi képviselő: HALMÁGYI JÓZSEF. Kapható mindenütt.